

Izjava, izvešeni ponedeljek, vsak dan...
Asiškega št. 20, I. nadstropje...
pisma se ne sprejemajo, roko...
Anton Gerbec. — Lastnik...
znanja za mesec L 7.—, 3 m...
Za inozemstvo mesečno 5 lir več. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

EDINOST

Posamezna številka v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnica, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.— Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2.— Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Ex Bohemia lux!

Predsednik čehoslovaške republike Masaryk je ravnokar absolviral svoj obisk v svoji rojstni deželi Moravski. Da ga je česka večina prebivalstva povsod sprejemala in pozdravljala najpriskrnejše, najslavesnejše in s iskrenimi izrazi vdanosti in hvaležnosti — tega pač ni treba še le naglašati. Posebno pomembnost pa je zadobilo to Masarykovo potovanje vsled dejstva, da so se mu tudi zastopstva nemške manjšine blizala z največjim spoštovanjem in polnim zaupanjem v njegovo pravičnost in v plemenitost njegovih namenov. V takem ozračju zaupanja je moglo priti med glavarjem države in zastopniki nemške narodne manjšine do izmenjave misli in do pojasnitve razpoloženj, ki morejo biti kal, iz katere naj vzklije plemeniti sad medsebojnega spoznavanja, bližanja, sporazuma, mirnega sožitja in plodonosnega sodelovanja obeh plemen v državi.

Povodom obiska v mestu Pohorlice (Pohrlitz) je v imenu nemških občin v okraju pozdravil predsednika senator Luksch. Na ta pozdrav je predsednik odzval z daljšim govorom. Omenivši razna gospodarska vprašanja, je Masaryk izjavil med drugim:

«Doba prevrata in revolucije je za nami. Kar je potrebno sedaj, je zaupanje — medsebojno zaupanje vlade in prebivalstva, medsebojno zaupanje obeh narodnosti. Uverjen sem, da je habsburski režim škodoval tudi Nemcem — in morda še več, nego Čehom, ker so ga ti načelno pobijali. Režim, v katerem je manjšina večino ne le upravljal, marveč izvajala nasilje na nji — je bil pač zgorel in slab.

Manjšinsko vprašanje je v vsaki državi nekaj posebnega. Za manjšinsko vprašanje se ne more postaviti kaka splošna rešitev, še manj pa kaka šablona. Gotovo gre pri nemški narodni manjšini (v Čehoslovaški) za naobrazeno in gospodarsko jako ljudstvo; ali pri nas ni manjšinsko vprašanje nikako novo vprašanje. Gre za stoleten zgodovinski proces, ki ga moramo razumeti in ki ga hočemo mi v čehoslovaški republikli dovesti do uspešnega zaključka! To je veliko vprašanje, ki ga moramo in moremo rešiti! Dobro se zavedamo položaja naše države v Evropi. Poznamo težkoče, ki nam jih nalagata zemljepisje in zgodovina. Dejstvo, da smo vzpostavili svojo državo, pomeni odločilen korak do uredbne razmerja med našim in nemškim ljudstvom sploh!

Moja politika je politika miru v notranjem in na zunaj. Zid odklanjam vsako nasilno politiko, najmanj pa priznavam kako politiko maščevanja. Prav je imel Cavour, ko je rekel, da je politika maščevanja najneumnejša. Uverjen sem, da se morejo dostojni ljudje potom razpravljati sporazumeti v vseh vprašanjih! Nadejam se, da se zakoniti zastopniki Nemcev postavijo odkrito in pošteno na tla države. Potem bodo mogle nastopiti tiste posledice, ki jih vi, gospod senator, označate kot soudeležbo na oblasti, ki vodi posle vlade in uprave naše republike. Vem, da imajo voditelji vašega naroda težko nalogo in na političnem vodstvu sta vedno potrebna znanje in pogum. Ojačenje in vpolnitev naše republike sta tudi za nemško manjšino potrebna in blagoslovna».

Kako silno deluje tudi na nemško prebivalstvo to nastopanje Masaryka kot apostola pomirjenja in sporazuma, je z lepimi besedami izrazil omenjeni nemški senator, ko je rekel: «Ponosno se čutimo v novi državi kot element, ki daje državi, kar ji nora biti najdragocenejše: dobro državljansko mišljenje in demokratično spoštovanje pred avtoriteti zakona».

Ex Bohemia lux! Modri državnik Masaryk daje svetel zgled, s kakih vidikov je treba promatrati pereče in kočljivo manjšinsko vprašanje. Ne le da ne zanikuje narodnih manjšin, da jim ne odreka pravice do svojega življenja, marveč hoče, naj se to vprašanje dovede do uspešne rešitve. To pa je — kakor je rekel — možno le ob polnem medsebojnem zaupanju med vlado in narodno manjšino. Uči, da se dostojni ljudje morejo potom razgovorov sporazumeti v vseh vprašanjih.

Kako vse drugače se postopa pri nas! Tako, da se že v kadi duši vsako medsebojno zaupanje, ki je po nauku Masarykovem predpogoj za razgovore, ki naj dovedejo do sporazuma. Masaryk vzbuja to zaupanje ne le z vsebino svojih izjav, marveč tudi z vnanostmi svojega nastopanja. Kjer prihaja v stike z zastopniki nemškega ljudstva, govori z njimi v njihovem materinem nemškem jeziku! A pri nas? Kdaj čuje naš slovenski človek besedo v svojem jeziku od strani zastopnikov oblasti? Nasprotno: če hoče govoriti v svojem jeziku, je to za naše upravitelje znak, ki opravičuje skrajno — nezupanje!

Ma. aryk pravi, da se manjšinsko vprašanje ne da rešiti po kaki šabloni, marveč da je posebnost za vsako državo. Če ta nazor velja na sploh, pa velja še posebno tudi za našo državo. Ravno naši narodni manjšini v Italiji daje nje zemljepisni položaj, nje sosedstvo posebno pomembnost za velike interese države. Ravno pri nas bi morali državni promatrati manjšinsko vprašanje in urejati svoje postopanje napram naši narodni manjšini s posebnim ozirom na rečeno sosedstvo. Če se mora čehoslovaška država zave-

dati svojega položaja v Evropi, ne velja to nič manj za našo državo. Tudi ta poslednja ne sme — ako noče škoditi svojemu položaju in svojim interesom — prezirati dejstva, da ima v sosedstvu narod, čigar znaten odlolek tvori narodno manjšino v Italiji in da ta narod igra po svojih zvezah svojo vlogo v politiki Evrope!

Masaryk pravi, da manjšinsko vprašanje v čehoslovaški republikli ni novo, da je marveč večstoleten zgodovinski proces. Velja tudi za nas. Tudi na tem našem ozemlju živita dve plemeni že stoletja v tesnih stikih in bi bil že skrajni čas, da se proces za pametno in pravično razmerje med njima dovede do uspešnega zaključka! Možnost za to pa bo dana še le potem, ko se na italijanski strani definitivno odreče misli na «absorbiranje», na «asimilacijo» naše narodne manjšine in se podajo na pot mirnega in treznega medsebojnega razpravljanja za uredbo manjšinskega vprašanja! Kajti, kar so postavila na to ozemlje stoletja in kar se je ohranilo v vseh viharjih časov do današnjega dne: to se ne da odpraviti s potezno peresa kake «reforme», niti ne z nasiljem ali dejanji maščevanja!

Ker je politika Masarykova politika miru v notranjem in na zunaj, obsoja vsako nasilje, vsako politiko maščevanja! Posebno pa to poslednjo, ker je že veliki italijanski državnik Cavour učil, da je taka politika največja — neumnost!!

Pri nas slavijo sicer Cavourja in se ponajša z njim, ali tega nauka njegovega

Parlamentarna večina solidarna z Mussolinijem

Sestanek večine — Izjave ministrskega predsednika — Rekonstrukcija vlade

RIM, 25. Še niti komentiranje Mussolinijevih izjav v senatu ni docela pogoje, ko je že Mussolini imel drugi govor na sestanku parlamentarne večine, ki se je vršil danes ob 10. uri v palači «Venezia».

Sestanek je sklical, kakor znano, Mussolini sam. Hotel je v prvi vrsti, da mu večina izrazi zaupanje. Da je imel sestanek samo ta namen, je pač razvidno iz dejstva, da je bil stavljen na dnevni red le Mussolinijev govor in odobritev njegovih izjav; torej nikake razprave! Na drugi strani pa krožijo po Rimu glasovi, da se mnogo poslancev, ki so bili izvoljeni na državni listi, ne strinja z delovanjem vlade, posebno pa ne s postopanjem Mussolinija napram večini. Tudi glede tega sestanka so se mnogi poslancev zelo kritično. Posebno neprijetno je dirnil nekateri poslancev neke vrste «ukaz» za ta sestanek, češ da tak način sklicanja ni v skladu z ugledom, ki naj ga uživa zastopnik naroda. Drugi poslanci, med njimi Sem Benelli, so spet menili, da je sestanek sklican prezgodaj, ko se ni položaj še dovolj pojasnil. Poleg tega bi se poslanci ne smeli samo omejiti na to, da poslušajo Mussolinijeve izjave in jih odobrijo, ampak bi morali tudi o njih razpravljati. Toda takim zahtevam liberalnejših poslancev so se uprli zvesti Mussolinijevi pristaji, ki so zastopali stališče, da mora na sestanku, ki ga je sklical Mussolini, odpasti vsaka razprava o njegovih izjavah. In tako se je tudi zgodilo.

Ob 10.15 je prišel v palačo Venezia, kjer je bilo zbranih 341 poslancev, on. Mussolini in spremstvu ostalih članov vlade. Poslanci so ga pozdravili s ploskanjem. Mussolini je takoj povzel besedo. V bistvu je ponovil iste izjave, ki jih je podal v senatu: roka pravice mora zadeti vse zločince, ki so itak že pod ključem; ministra Federzonija je on predlagal in nihče drugi; isto velja za vojnega ministra gen. Di Giorgio. Opozicija zahteva, da vlada poda ostavko; da se razpusti državna milica; da se razpusti zbornica in razpiše nove volitve. Toda to se ne bo nikdar zgodilo.

«Mi smo še vedno pripravljene, ponavljam, — je zaključil on. Mussolini —, spraviti zbornico k rednemu poslovanju, ter fašizem k zakonitosti; pripravljeni smo prečistiti stranko in prečistiti jo bomo; pripravljeni smo voditi politiko narodne pravice, ki ne pozna bojev prošlosti. Toda nikdo, naj od nas ne zahteva, da se odpovemo onim načelom, glede katerih nam velevala sveta dolžnost, da jih branimo za vsako ceno.»

Poslanci so govorniku pritrdili. Nato je tajnik odbora večine on. Pennavaria prečital naslednji dnevn red, ki je bil odobren: «Parlamentarna večina je slišala izjave načelnika vlade ter mu znova izražala popolno zaupanje in vdanost.»

Rekonstrukcija vlade

RIM, 25. Pripombe, ki jih dostavljajo rimski listi Mussolinijevemu govoru v senatu, so pač različne. Fašistovska in fašistom prijazna glasila (Tribuna, Giornale d'Italia) ga pozdravljajo kot nov korak naproti povrnitvi normalnega življenja v državo. Opozicijski «Mondo» pravi, da je zelo pomanjkljiv polemichen del; Mussolinijevi trditvi, da se dogajajo tudi drugod politični umori, ugovarja list, da je to sicer res, toda nikjer se še ni izvršil zločin, ki bi bil tako sistematično organiziran od ljudi, ki so v tako tesni zvezi z vlado.

Glasove o rekonstrukciji vlade je ministrski predsednik v včerajšnjem govoru sam potrdil. «Tribuna» meni, da bo Mussolini poleg Federzonija prav gotovo obdržal v vladi finančnega ministra, ministra za mornarico in vojnega ministra. Nadalje

ne poznajo, ali pa se nečejo ravnati po njem. Pri nas je bilo vsa ta zadnja leta nasilje sankcionirana metoda v političnem boju. Vse to nasilje pa se je opravičevalo s sklicevanjem na naše pretvezno avstrijskantsvo. Nič pardona za vas, ker ste bili državljani Avstrije! — tako nam govori dan na dan! Pa tudi če bi bilo res, da smo bili mi radi državljani Avstrije, ostaje vendar politika, sovražna naši narodni manjšini, politika — maščevanja, ki jo strogo obojota prosvetljena državnika Cavour in Masaryk!

Tudi na večno očitjanje, da je Avstrija tu favorizirala Slovane, je primeren odgovor v govoru Masaryka. Ugotovil je, da je habsburski režim škodoval Čehom in Nemcem! Danes je izjavil, da narod proti drugemu, jutri pa narobe v zmislu tistega infamnega gesla divide et impera: razdvajaj jih, da boš mogel vladati nad njimi!

Masaryk je v zaključnem odstavku svojega govora pozival Nemce, naj se pošteno in odkrito postavijo na tla države! Potem da nastopijo vse tiste posledice, ki jih oni želijo: imeli bodo svoj delež pri politiki in upravi države!

Tega pogoja ni treba staviti naši narodni manjšini, ker je že davno izjavila s pošteno odkritostjo, da priznava svojo državno pripadnost k tej državi! Niti sence kaknega razloga ni torej, ki bi ovrnil državniške Italije, da ne bi že enkrat začeli promatrati svojo manjšinsko politiko po zlatih naukih velikega državnika in apostola miru med narodi — Masaryka! Ex Bohemia lux!

omenja list, da pride do rekonstrukcije vlade takoj po Mussolinijevih izjavah na sestanku večine.

Mussolinijeve izjave glede državne milice niso popolnoma jasne. Vendar pa je skoro gotovo, da bo gen. De Bono zapustil sedanje mesto in da bo za vrhovnega poveljnika imenovan gen. Fara. Na drugi strani pa zopet govori, da se državna milica podredi vojnemu ministertvu.

Seja senata

RIM, 24. Na današnji seji senata se je nadaljevala razprava o odgovoru na kronski govor. Nastopili so naslednji govorniki: sen. Grossich, Tammassia in Pantaleoni.

«Regina Caelli» dobi novega gosta Giuseppe Viola aretirana. Matteottijevega trupla ne morejo najti

RIM, 25. Celice jetnišnice «Regina Caelli» se vedno bolj polnijo. Včeraj je prispele z milanskim vlakom 8 aretirancev. Med njimi se nahajata znanj Albino Volpi, ki je hotel pobegniti preko Alp in Emilio Dones, ki mu je hotel pomagati na begu.

Iz Milana prihaja vest, da je bil davi ob 3.30 aretiran v neki gostilni milanskega predmestja fašist Giuseppe Viola, ki ga je policija že dolgo iskala. Viola je imel zveze z Duminijem in Volpijem in se je za časa umora Matteottija nahajal v Rimu. Svoječasno je bil obsojen radi dižertacije na pet let ječe, a je bil na podlagi amnestije oproščen. Obdolžen je tudi gojlufije in aleparskega falimentata.

On. Finzi in De Bono bosta zaslišana Pritisk javnega mnjenja, naj se čimprej zasllišita on. Finzi in gen. De Bono, je imel uspeh, ako so informacije lista «Giornale d'Italia» resnične. Ta list namreč poroča, da bosta čimprej zaslišana on. Finzi in gen. De Bono kot priči.

Comm. Rossi še vedno trdi, da je nedolžen. Zadnje zasliševanje Rossija je trajalo celih pet ur. Ostali aretiranci bodo zopet zaslišani. O obnašanju jetnikov «Kraljice nebeške» prinašajo listi vse mogoče vesti. Naldija so svoječasno naslikali kot največjo mežvo, ki neprestano joče; danes pa zanikajo te vesti. Najbolj potrj je Filippelli; Duminij zre neprestano v tla in je zelo zamišljen.

Preiskava v okolici jezera Vico se nadaljuje. Pri iskanju trupla pomagajo tudi prebivalci sami. Še vedno se zdi najbolj verjetna domneva, da se Matteottijevo truplo nahaja v jezeru; toda vse dosedanje raziskovanje je bilo brezuspešno.

Dumini je bil tudi v Beogradu

BEograd, 25. Tukajšnji listi poročajo, da je bil Dumini, ki je sedaj zaprt radi umora poslanca Matteottija, lansko poletje v Beogradu. V Beograd je prišel 2. junija 1923. Na policiji se je prijavil z imenom Dino Deris, v «Hotel Palace», kjer je stanoval, pa kot Dino Bianchi. Živel je zelo razkošno ter se je obnašal zelo izizvalno. Po barih je zahteval, da morajo godbe svirati fašistovske himne, kar mu je bilo ustrezno. Občinstvo, ki ni razumelo pomena njegovega nastopa, ga je mirno pustilo razsajati. Listi smatrajo, da je Dumini bival v Beogradu kot agent provokator.

Admunsen pojde na severni tečaj

KRISTJANJANA, 25. Polarni preiskovalec Admunsen je izjavil dopisniku lista «Aften Posten», da so izmišljene vesti, na podlagi katerih bi bil baje radi finančnih stisk primoran opustiti svoj polet na severni tečaj. Admunsen je pripomnil, da se nadeja odriniti s svojimi letali in moštvo.

Jugoslavija odredi strogo preiskavo radi incidenta pri Rakeku

LJUBLJANA, 25. Odposlanstvo jugoslovenske varnostne straže se je zglasilo danes pri poveljstvu italijanske obmejne straže poročniku Volpiju v Kačji vasi, ter ga zaprosilo, naj mu da podatke o incidentu. Jugoslovanski uradnik je predlagal poročniku Volpiju, naj bi dovolil zaslišati italijanske stražnike, ki so bili priča incidentu. Poročnik Volpi je ta predlog odklonil.

Jugoslovenska oblastva so odredila strogo preiskavo. Vzrok, da je moglo priti do incidenta, se vidi v neurejenosti italijansko-jugoslovenske meje.

Uradno poročilo

Jugoslovenska vlada izrazila obžalovanje BEograd, 25. Uradno poročilo pravi: Dne 23. junija je prispeła tu-sem vest, da so nekateri neznanci pri Planini prestopili italijansko-jugoslovensko mejo ter streljali na neko obmejno čuvajnico ter ranili v nogo nekega finančnega stražnika.

V noči 24. junija so nekateri neznanci napadli pri Uncu italijansko obmejno stražo. Na podlagi do sedaj došlih vesti, je bil en italijanski vojak umorjen in eden težko ranjen.

Jugoslovenska vlada je takoj odredila strogo preiskavo, da se iztaknejo krivci. Ljubljanski veliki župan je v ministrstvu za notranje zadeve odputuje danes iz Beograda in bo vodil osebno preiskavo.

Minister zunanjih poslov je izrazil brzojavno v imenu kraljeve vlade svoje sožalje za obžalovanja vredni incident italijanski vladi ter jo prosil naj izda potrebne ukrepe, da se prepreči obmejni incidenti. S svoje strani so jugoslovenska oblastva ukrenila vse potrebno. Ta dogodek je napravil na javno mnenje, ki po-laga veliko važnost na prijateljstvo naše dežele z italijanskim kraljestvom, zelo mučen vtis.

Zopetne govorice o koncentracijski vladi v Jugoslaviji

Pašičevo potovanje na Bled odloženo BEograd, 25. Danes je odpotoval na Bled, kjer se sedaj nahaja kralj Aleksander, minister za notranje stvari dr. Sršić. V vladnih krogih se pričakuje, da bo imela njegova misija uspeh. Sodi se, da se bo kralj z ozirom na izide občinskih volitev odločil, da poveri vladi g. Pašića mandat za izvedbo novih volitev.

Opozicijsalni krogi pa so slej ko prej prepričani, da so nove volitve izključene ter da bo kralj odklonil vsako kombinacijo za tak izhod iz sedanje krize. Naglašajo, da bi volilna vlada samo pogorčila politično ozračje, vsled česar da bi nastala za držvo občutna škoda. Tisti politični krogi, ki računajo z neuspehom misije dr. Sršića, so začeli zato zopet govoriti o koncentracijski vladi, katero bi obrazloval Ljuba Jovanović, sedanjí predsednik narodne skupščine in za Pašićem najvplivnejši član radikalne stranke. Po neuspehu misije ministra Sršića bi odpotoval Ljuba Jovanović prihodnji teden na Bled. Vsled teh potovanj se zatrjuje, da bo odloženo Pašičevo potovanje na Bled.

Koncentracijsko vlado bi sestavil, kakor rečeno, Ljuba Jovanović v zvezi z Vojom Marinkovićem.

Plenarna seja Jugoslov. kluba

Plaha interpelacij

LJUBLJANA, 25. Včeraj je imel Jugoslovanski klub plenarno sejo v Celju, na kateri je poročal njegov predsednik dr. Korošec. Po seji je bil izdan komunikacija, ki pravi, da se je vse, kar je proti Slovincem, združilo v borbi proti SLS, ki da je preganjana na celi črti. Kljub temu da hoče SLS ostati čuvarica slovenskih interesov ter da bo vztrajala v boju.

Na plenarni seji Jugoslovenskega kluba je bilo sklenjeno, da se vložijo na predsednika skupščine, oziroma vlado več interpelacij; in sicer

Na predsednika narodne skupščine s pozivom, da naj izreče opoziciji v italijanskem parlamentu v imenu skupščine sožalje radi umora poslanca Matteottija. Ako tega noče sam storiti, pa naj skliče skupščino, da o tem sklepa; na predsednika skupščine radi svobode zborovanja SLS, da so vsi shodi prepovedani; na ministra za notranje stvari radi trboveljskih dogodkov, na pravosodnega ministra radi konfiskacije «Slovenca», dalje zaradi umora delavca Fakina in na vojnega ministra zaradi pretveznih vojaških priprav v Sloveniji, ki da so bile odredjene za slučaj punta. Danes je izšel «Slovenec» v posebni izdaji, v kateri objavlja besedilo teh interpelacij.

Razkol v Radičevi stranki

ZAGREB, 25. Tukajšnji listi poročajo, da je prišel v Radičevi stranki razkol. Večina kmetov noče slišati o vstopu v IIL internacionalno. Radi Radičevega potovanja v Moskvo se je nasprotje v stranki povečalo, kar se je pokazalo tudi pri občinskih volitvah, pri katerih so Radičevci nazadovali. Tako so v znani svoji trdnjavi Dugem selu izgubili večino.

Pred zaključkom trgovinskih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo

BEograd, 25. Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo so stopila v odločilno fazo. Včeraj so stali italijanski delegati svoje končne predloge, na katere je odgovorilo jugoslovensko odposlanstvo s končnimi protipredlogi. Ker so šli jugoslovanski delegati do skrajne meje popustljivosti, je popustila tudi italijanska delegacija in tako se lahko smatra, da bo premagane najvernejše težkoče, tako da se bodo pogajanja od sedaj dalje gladko razvijala ter se v kratkem srečno zaključila.

Jugoslavija je odklonila italijanski predlog glede kabotaže in pravice italijanskih ribičev, da bi ribarili v jugoslovanskih vodah.

Nemčija sprejela pogoje glede razorožitve

BERLIN, 25. Poslanika Francije in Anglije sta včeraj izročila kanclerju Marxu pismi Herriota in MacDonalda, naslovljeni osebno na kanclerja. V teh pismih Herriot in MacDonald vzpodbujata nemško vlado, naj podpira mednarodno vojaško nadzorovalno komisijo pri ugotovitvi dejanskega stanja nemške razorožitve. Kancler je izjavil, da bo sporočil vsebino teh pism svojem kabinetu ter dodal, da bo odgovor Nemčije na spomenico konference poslanikov glede vojaške kontrole izročen tekotom 30. junija.

PARIZ, 25. Po vesteh iz uradnega vira so danes dospela iz Londona poročila, da je vsled angleško-francoske spomenice iz Cherguera o razorožitvi, nemška vlada sklenila sprejeti pogoje, ki so bili navedeni v zadnji spomenici konference poslanikov glede vojaške kontrole. Nemčija bo baje uradno sporočila sprejem pred 30. junijem.

Medzavezniška konferenca v Londonu

Stališče Amerike

PARIZ, 25. Ministrski predsednik Herriot se je povrnil sinoci iz Bruselja. Razgovor z belgijskim ministrskim predsednikom Theunissenem je imel popoln uspeh, kakor je razvidno iz nekega poluradnega poročila, ki je bilo objavljeno danes. Do-sežen je bil popoln sporazum glede medzavezniške konference, ki se skliče dne 16. julija v Londonu. Na konferenco bo povabljeni tudi Amerika. Konferenca bo razpravljala predvsem o tehnični izvedbi Dawesovega načrta.

WASHINGTON, 25. Glede medzavezniške konference v Londonu izjavljajo v Beli hiši, da je stališče Amerike glede evropskih vprašanj neizpremenjeno. Vlada še ni prejela nikakega uradnega vabila na konferenco; sicer pa vlada Združenih držav ne bo odposlala na konferenco uradnega zastopnika, ampak kakage izvedenca, ki se bo udeležil konference le v informativne svrhe.

Novo poštno pristojbine za dopisnice in razglednice

RIM, 25. Ker se je dognalo, da je radi znižanja pristojbin (15 stot.) za poštno razglednice, ki so pisane samo na naslovni strani, trpela poštna uprava veliko škodo, ker je razprodaja poštinih dopisnic silno padla, je ministrstvo za občila sporazumno s finančnim ministertvom s kr. ukazom št. 905 z dne 23. maja 1924 zopet vzpostavilo prejšnje tarife, ki so sledeči: Za razglednice s samim datumom in podpisom pošiljatelja, tudi če so naslovljene na kraj, ki leži izven poštnega okraja, znaša pristojbina 10 stot.; za razglednice s pozdravi in voščili, kvečjemu pet besed, znaša pristojbina 15 stot. Za razglednice s pisemsko vsebino, ki se pošiljajo v isti poštni okraj, ali pa če so naslovljene na vojake v aktivni službi (izvzemši častnike in podčastnike) znaša pristojbina 30 stotink, če se pošiljajo izven poštnega okraja pa 30 stot.

Omenjene tarife stopijo v veljavo s 1. julija t. l. v kraljestvu, italijanskih kolonij in v Dodekanezu. Za razglednice namenjene v inozemstvo ostane v veljavi sledeči tarif: za razglednice s samim podpisom pošiljatelja 20 stot., če je do dan kakršensibodi dopis pa 60 stot. Za razglednice, ki so namenjene v Albanijo ali v republiko S. Marino, ostanee izjemoma v veljavi tarifi, ki veljajo za kraljestvo. Za razglednice s pisemsko vsebino, ki so namenjene v Avstrijo, Ogrsko, Romunijo in Čehoslovaško, je določena pristojbina 45 stot. Z vzpostavitvijo omenjenih tarifov pa odpade sedanja razlika med razglednicami, ki so popisane samo na naslovni strani in onimi, ki so popisane tudi ali samo na drugi strani.

Peki v Parizu stavkajo

PARIZ, 25. Voditelji stavke pekov so upali, da se stavka razširi na vse mesto. Toda od 7000 pekov jih stavka le 700. Aretranih je bilo več stavkajočih, a le dva sta bila obdržana v zaporu.

Slabe vremenske razmere pokvarile žetev ob Volgi

MOSKVA, 25. Radi slabih vremenskih razmer v pokrajini, ki leži jugovzhodno od Volge, bo izgubljenih približno 60 milijonov pudov žita. Celokupni pridelek v Rusiji bo kljub temu boljši od lanskega pridelka; ceni se na približno dve milijardi in 786 milijonov pudov. Za izvoz bo razpoložljivih okoli 700 milijonov pudov.

bili res lahko veseli. Poslavljal se je od njih s tolikim čustvom, da je pri njenem samogovoru v tretjem dejanju vladala v natičarji dvorani grobna tišina. Hrepeneje jo je gnalo v svojo dušo v svet. Komaj dospelo dekle, ne pa osemletni otrok, bi moglo to hrepeneje izraziti s tolikim čustvom.

Ob sklepu so nas razveselile še krasne vile s svojim petjem in kolom, ki so se razvrstile med palčke v lepo skupino.

Gg. šturski učiteljci sta nam že lansko leto z igro "V kraljestvu palčkov" pokazali, kaj premore vztrajnost in ljubezen do mladine.

Ze takrat smo se divili skoraj brezhibnim izvajanjem naših malčkov. Splošno je bila takrat sodba, da kaj takega ne zmore napraviti vsaka šola na deželi. To pa, kar so nam nudili naši malčki pri letošnji predstavi "Kraljica palčkov", je bilo res nekaj izvanrednega. Pomisliti je treba, da so sodelovali pri igri 7-10 let stari otroci izključno kmetskih staršev in tovarniških delavcev.

Obila udeležba, priznanje občinstva in veselje malčkov naj bo tebi, učiteljsko, v zadoščenje; da se je tvoj trud izplačal.

Malinoliub.
Avtomobilska nesreča. K nedeljski tekmi v Portogruaru se je podal tudi goriški odvetnik Miagostovich v lastnem avtomobilu, katerega je vodil sam. Kot goste je vzel s seboj odv. Chiabova, sodnika Zerboni-ja in dr. Suvič-a, ki so vsi Dalmatinci. Na povratni poti jim je prišel v Latisani na nekem križišču z velikansko naglico nasproti avtomobil nekega cav. Boni-ja, kateremu se ni bilo moglo več izogniti. Pri trčenju je dobil odvetnik Miagostovich močan sunek v hrbet, dr. Suvič je zadobil razne neznatne poškodbe in sunek v usta, ki mu je izbil štiri zobe, odv. Chiabov in sodnik Zerboni pa sta bila vržena iz avtomobila in pri tem več ali manj poškodovana, zlasti dr. Zerboni na nogah.

Razume se, da je tudi avtomobil odv. Miagostovicha odnesel razne poškodbe, ki pa niso velike.

Dva poskušena samomora. V nedeljo zjutraj je hotela Marija D'Andrea iz Ziracca pri Vidmu, četrtyo šele 20 let stara, se posloviti od tega vsaj za njo trpkoga življenja. Ziracco, ki je bila uslužbenka kot sobarica pri cav. Bufi-ju na Korzu V. E. št. 44, je v nedeljo zjutraj hotela zadušiti poslednji zajutek s tem, da je mesto običajne kave popila znatno dozo alkohola z morfijem in še nekimi drugimi primesmi, nakar je pričela obupno vpiti in stokati. Na njene obupne krike so prihiteli domači, ki so takoj poklicali "Zeleni riž", da jo prepelje v bolnico. Tam so ji tako temeljito izprali želodec, da je dekle izven vsake nevarnosti.

Istotako v nedeljo je hotel napraviti konec svojemu še mlademu življenju 29letni A. C. s tem, da je v gostilni v Via Formica izpil znatno količino karbolne kisline. A. C. se pa prav nič ni cimeril in stokal, ko se je poslavljaj od tega sveta, klical je le ime svoje matere in neke druge ženske. Ko so prihiteli vojak "Zelenega križa" ter ga hoteli prepeljati v bolnico, se je A. T. besno postavil v bran za svojo pravico do življenja in smrti. Morali so ga s silo postaviti v rešilni voz, pa tudi tam je z odločnimi gestami rok in nog zahteval, da ga pustijo umreti na miru. Ko so ga pripeljali v bolnico, je tudi tam bil obupen boj za... smrt proti sanitarijem, ki so ga hoteli ohraniti pri življenju, tudi navzočnemu usmiljenemu bratu je hotel s pesjo dokazati svojo pravico do smrti. Po dolgem boju so zakrknjenemu samomorilcu vendarle izprali želodec in ga kmalu nato izpustili iz bolnice.

Iz Idrije. Iz naše države izgnani jugoslovenski državljani g. Fortič, solastnik elektrarne in žage I. Kogovšek v Idriji, se torej vrne! Z velikim zadoščenjem smo sprejeli to vest vsi domačini, kajti prekleto izgoni na za nas brezpomembnem, vladal in pa merodajni fašistovski krogi bodo vsaj enkrat uvideli, s kakimi mahanjicami deluje par tu naseljenih dalmatinskih srborihitov. Kot smo v "Edinoi" že ponovno konstatirali, je vodja te klike tuk. fašistovski tajnik Vlahovič, ki se poslužuje vseh mogočih sredstev, samo da se drži v sedanjih svojih višini. Vrgel se je že pred časom z vso silo na uglednega g. Fortiča, dokler ni z izmišljenimi denunciacijami dosegel, da je bil izgnan. Pri tem podlem delu mu je pomagalo par domačih elementov dvomljive eksistence. Glavni opreda Vlahovičev v tej aferi je bil mizar Gruden, ki je oblekel črno srajco prav gotovo edino z namenom, da bi se s tem okoristil in morda si je tudi domisljal, da mu njegovi upniki vsled tega ne pridejo do živega. Najbolj mu je bil pa na želodcu g. Fortič, katerega sovraži edino vsled tega, ker ga je tirjal za dolgo dobo zastalo najemnino in električni tok za njegovo delavnico. Za zahvalo, da je imel g. Fortič s tem človekom skrajno potrpljenje, ga je denunciral izmišljenih dejanj. Fašistovskemu tajniku Vlahoviču je Gruden dobro služil v tej aferi ter je ovačil g. Fortiča pri vladi kot državi nevarnega človeka. Vlada je seveda nasleda tem podlim denunciacijam svojega ekspnenta ter je, zanašajoč se na pravilnost informacij, izgnala g. Fortiča, ne da bi se proti njemu uvedla kaka preiskava ali pa da bi se mu navedli razlogi tega ukrepa. Ker si je bil pa g. Fortič v svesti, da je nedolžen in da je naša vlada verjela le podlim obrekovanjem, je naša vlada uvidela, da se popravi storjena mu krivica. Centralna vlada v Rimu se je po posredovanju jugoslovenske vlade pač prepričala, da je g. Fortič nedolžen in je prekleto izgon. V Rimu so gotovo bolj pametni kot je omenjena klika v Idriji, ker vedo, da s preganjanjem jugoslovenskih državljanzov, ki izvršujejo tu svoje posle ter jim niti od daleč ne pade v glavo, da bi se spuščali v kake politične pustolovščine, ne more nikdar priti do resnega prijateljstva z Jugoslavijo. Ta brezpotrebna in neopravičena afera naj služi tuk. g. podprefektu kot opomin, naj se že enkrat otrese teh slabih svetovalcev, ki ga le kompromitirajo, ter naj pozove dotičnike na odgovor in poskrbi za njihovo odstranitev.

G. podprefektu so gotovo znane različne afe-re, ki jih je ustvaril tajnik Vlahovič, kot n. pr. afera s prejšnjim vojaškim poveljnikom Čudno se zdi nam Idrijčanom, da je propadel oficir, ki se je bojeval za Italijo, in ostal zmagovalac bivši avstrijski infanterist in poleg tega pristen Hrvat! Take afe-re mečejo kaj slabo luč na sedanjim režim v Idriji. Prepričani bodite, da bi se dalo v Idriji živeti prav lepo in mirno, če bi bili na krmilu ljudje, ki bi bili zmerni in ne taki, ki si hočejo ohraniti svoja masina korita edinole s tem, da se hočejo izkazati pri vladi z izmišljenimi aferami.

Kako daleč sega moč idrijske klike, naj služi sledeče: Že pred par tedni se je raznesla v Idriji vest, ki je došla iz Gorice, da je vlada imenovala za Idrijo občinskega komisarja nekega poštenega Goričana — pristnega Italijana. A kaj se je zgodilo? Idrijska klika je vložila proti temu imenovanju svoj "vetlo" ter je menda res dosegla razveljavanje dotičnega odloka. Idrijska klika je že prej imela svojega pretendenta za ta stolček in sicer sedanega cerkijanskega obč. komisarja Jerabeka (puro sanguel) Menda se je Jerabek boljše počutil v mestni palači idrijski kot v Cerknem in bi mu najbrže bolj ugajalo se voziti s Kobalovim luksuznim avtom nego z Obidovim "15 terom".

Smrt na cesti. Marij Student iz Podstaja je šel v obiske k svojemu stricu Ivanu Student. Neposredno pred durmi stritve hiše je Mariju postalo slabo, nasklonil se je na duri, kjer je zadel od kapi ostal mrtev.

Ciganska zalega. Ciganska zalega, katere nikoli ne manjka na Gorškem, se ej v minulih dneh znatno pomnožila. Na Campagnuzzi tabori se neaj časa cigansko plemo Goman iz Čakovca na Hrvaškem. Pred dnevi so obšle 40letno Terezijo Goman nenadoma težke porodne bolečine, da se je revica kari zvjvala Prihite! je "Zel. križ" ter prepeljal ciganko v goriško bolnico, kjer sta kmalu nato zagledala luč sveta dva ciganka.

Od Sv. Lucije. Vozniku Pavlu Ripa iz Faedisa v Furlaniji se je nepričakovano splašil konji, ki je prevrnil voz in voznika. Ripa je zadobil razne težke poškodbe po celem telesu.

Iz Stanježa. 33letni Andrej Vizičint je bil zaposlen pri prevažanju vojnega streliva. Ko je nakladal granate, mu je ena izmed njih sreči eksplozirala in ga občutno ranila na levi roki.

Iz tržaške pokrajine
Občni zbor "Javne ljudske knjižnice" v Nabrežini.

Pretekli četrtek popoldne se je vršil v tukajšnji obrtni šoli občni zbor J. L. K. Ta občni zbor je bil specialiteta neke posebne vrste, zakaj od celotnega odbora, ki je bil pred poldrugim letom imenovan od znanega Scopija, so bili navzočini le trije odborniki. Članov je bilo navzočinih kakih 25. Spozna se takoj, da se ljudje niso zanimali zanj, kar ni nič čudnega z ozirom na lanska nasilja. To pot je šlo pa nekoliko bolj v redu. Zborovanje je vodil knjižničar g. Pertot, ki je tudi podal neke vrste poročilo odbora, kolikor se je pač moglo podati. Da je poročilo bilo bolj obširno, je poročal nekoliko tudi o delovanju društva pred vojno in po njej. Zraven tega je bilo poročilo podano v italijansčini in slovenščini. Od Italijanov sta bila na občnem zboru navzočna le dva člana. Eden teh je prišel kot zastopnik fašistovske sekcije. K razpravljanju o poročilu odbora se od naših članov nihče ni oglašil k besedi, ker ni imelo zmisla kritizirati odbora, ko nobenega glavnih krivcev ni bilo zraven. Pač pa se je oglašil k besedi fašistovski zastopnik g. Valentini, ki je obžaloval, da je imelo društvo tako nesrečno izbran odbor, opominjal člane, da lapeše ravnaajo s knjigami, ter priporočal preureditev društvenih pravil.

Blagajniško poročilo ni bilo odobreno, ker ga nihče ni pregledal. Sklenilo pa se je, da morajo novi revizorji pregledati vse delovanje zadnje dobe ter potem o tem poročati.

Sledila je nato volitev novega odbora. Odbor sestoji iz 8 odbornikov, 3 namestnikov in 3 revizorjev. Izvoljenih je bilo skupno 12 Slovencev in 2 Italijana. Za predsednika je izvoljen bivši knjižničar g. Pertot.

Pri slučajnostih se je dala naloga odboru, da potom posebnega odseka preuredi pravila, ker so tega v resnici potrebna.

Priporočamo novemu odboru, da gre z vso vnamo na delo ter da privede društvo spet do tistega delovanja in zaupanja, kakor ga je imelo prej.

Književnost in umetnost
Glasbeni večer "Glasbene Matice"

dne 21. junija 1924.

Naša "Glasbena Matica" je na skromen a časten način praznovala minolo soboto 15. leto svojega plodonosnega delovanja. Kar predvsem odlikuje njene profesorje in gojence, je resno stremenje po idealu glasbene umetnosti. Nastopov glasbenih gojencev je povsod mnogo, a malokateri zavod se more ponašati s tako idealnimi in požrtvovalnimi učitelji in gojenci, kakor naš. In v tem znamenju je našemu zavodu zagotovljen uspeh.

Prvi je nastopil g. profesor Ivantič s kakimi 20 violinisti ob spremljanju klavirja. Corelli-jev Concerto grosso št. 8 je bil izvrstno naštudiran. Imponirala sta tehnika loka in čista intonacija. Prof. Ivantič se je izkazal izvrstnega pedagoga in razumnega muzikanta, ki razpolaga z dobrimi učenci. Tu imamo jedro simfoničnega orkestra, pihal — in sicer tudi dobrih — gotovo ne manjka med našimi godci v mestu in okolici. Z malo dobre volje bi se dalo sestaviti majhen simfoničen orkester, ki bi bil orkestrašem in narodu v poduk in zabavo.

Sledil je Dušan Marčelja, učenec iz klavirske šole gđne profesorice Bortolotti. Sviral je žalno koračnico iz melodijzne Beethoven-ove sonate št. 25 z dobrim razumevanjem in klasično mirnostjo, razen na koncu, kjer je parkrat nekoliko prehitel v ritmu.

Samozavestno je nastopil za njim mali Josip Hotovar iz violinste šole prof. Ivantiča. Podal je izvrstno Raff-ovo kvatino in Gossec-ovo gavoto. Tehnika loka se mu lepo razvija in se vidi takoj, da so mu Ševčik-ove vaje vsakdanji kruh. Izbornem spremljevalcu mu je bil Hubald Vrabec.

Sledila je gđna Angela Lampe iz klavirske šole g. ravnatelja Sonca s Čajkovskega "Vožnjo s trojko" in z Grieg-ovo "Svabto v Troldhøgen". Gđna Lampe razpolaga že z razvito tehniko; njen udar je zametasto mehak, le s pedalom je bila

preveč radodarna, vsled česar je tupatam trpela jasnost muzikalne ideje. Med obema komadoma bi bil jaz napravil majhen odmor ne le zato, da bi se sam odpočil, ampak predvsem tudi zato, da bi mogli poslušalci razločiti kos od kosa, da bi se duševno malo odpočili in postali bolj sprejemljivi za drugo povsem različno muzikalno snov.

Peto točko je izpolnila gđna Božena Širok iz klavirske šole gđne prof. Bortolotti. Prednašala je tako dovršeno Grieg-ovo "Nokturno", da se je zdelo, da svira zrel pianist. Gđna Bortolotti je lahko ponosna na to učenko, ki mnogo obeta. Edina pomanjkljivost njena je bila pretiranu valovanje rok in gornjega telesa.

O Lisztu, ki velja še vedno kot nedosežen pianist, pravijo, da je sedel pri klavirju popolnoma mirno; Chopin-u pa skoraj se ni poznalo, da se kaj na njem pregiba. Pianistu pač ni treba, da med sviranjem igra pantomimo; če ne prevzame poslušalce s svojim sviranjem, prav gotovo tudi s komedijami jih ne bo. Take kretnje so pianistu le v škodo, ker prvič z njimi brez potrebe konsumira energijo, s katero mora štediti, drugič pa mu menajjo vsak hip razdalje do tipk — in menda ni treba biti razvedrlo pianist, da se vidi škodljivost neprestane menjave razdalje pianista do klavirja. Slišal in opazoval sem najboljšie pianiste moderne dobe v vseh večjih mestih Evrope, v New-Yorku, Bostonu in drugod — vsi svirajo mirno. Le pianisti, ki ne zaslužijo imena pianist, skušajo nadomestiti svojo nezmožnost z manifestacijo nekakih trebusnih krčev, ki pač ne spadajo h klavirju in ob katerih se danes tudi najbolj naivni ljudje ne morejo vzdržati smeha in pomikovanja — in to ne spada več k resni umetnosti. Moram pa ugotoviti, da to ne velja za nobenega naših gojencev in gojenk, z gornjimi opazkami sem le nameraval odvrti klavirske učence od najslabših zgledov.

Krepko je podal 1. del Tartini-jevega d-mol koncerta g. Hubald Vrabec, brez pretirane sentimentalnosti s čisto intonacijo in z gotovim lokom. Njegovi dvozvoki so bili popolnoma čisti — g. prof. Ivantič je lahko ponosen na takega učenca. Spremljal ga je pri klavirju sošolec Stanko Malič iz Sončeve šole, ki je na to sam karal Sinding-ovo "Pomladno prebujenje" in Rahmaninova preludij. Oba komada je podal z izvrstno tehniko in zrelem razumevanjem, kar dela čast g. ravnatelju Soncu. Kakor da bi se ne utegnil odpočiti, je takoj nato g. Malič prijel za gosli in sviral Alabjevega "Slavčka" v Vieux-temps-ovi transkripciji. Sviral je izvrstno, vendar se nisem mogel ubraniti občutku, da je že nekoliko utrujen, saj ni čuda, ko je sodeloval skoraj pri vseh točkah, kar je vendar preveč.

G. Stanko Malič in Hubald Vrabec se mi zdita naravnost odlična učenca Ivantičeve violinste in Sončeve klavirske šole in skoraj ne bi znal reči, na katerem godalu — na klavirju ali na goslih — sta več napredovala. Na vsak način mislim, da sta že blizu one stopnje, ko se morata kmalu odločiti ali za eno ali za drugo. Človeško življenje je kratko in zato se je treba specializirati. Saj se je tudi na enem in istem godalu treba specializirati; so pianisti, ki so se posvetili le Chopin-u, drugi le Beethoven-ovim sonatam, tretji le modernim skladbam. Anton Rubinstein je bil pianist, skladatelj in kapelnik obenem in četrtyo je bil velikan v glasbi, vendar po splošnem mnenju ni dosegel one višine, katero bi bil lahko zmogel, če ne bi bil tako mnogostranski.

Izven programa je nastopil Alojz Kalin, tenorist iz Sončeve pevske šole, z arijo iz opere "Pagliacci" in z eno hrvaško romanco. Njegov, nekdanj skoraj ženski glas, se je pretvoril v voluminozen tenor moškega timbra, ki se še vedno razvija in kateremu se je nizki prostor zdel že preozek. Pel je z lepim nastavkom, globokim občutkom in s čisto, vsakemu razumljivo izgovarjavo, tako da je g. ravnatelj Sonc lahko ponosen nanj.

Zadnji dve točki sta tvorila mešana zboru Adamičev "Zaman pod oknom" in Mirkov "Zeleni Jurj". O skladbah samih se mi zdi, da je bila že izrečena ocena. Naj omenim le mimogrede, da se mi zdi Mirkov "Zeleni Jurj" najboljša skladba, spisana na to besedi! In sploh najboljši zbor v zbirki "Prvi plamen". Oba zbor sta bila podana dovršeno, g. ravnatelj Sonc se je izkazal tudi prvovrstnega pevovodjo. Matičin mešani zbor razpolaga s kakimi 30 močmi, ki so izborno disciplinirane.

PODLISTEE
W. Collins:

BREZ IMENA (62)

Roman.

Nenadoma je vstala, ale gospodu Clareju naproti in obstala sredi sobe. Roke so ji omahnile kakor brez moči in solze so jo obile.

"Naj gre," je rekla; četudi mi poči srce, mu jutri porečem, da morava vzeti slovo."

Sedaj je stopil tudi gospod Clare k njej in ji ponudil roko.

"Olažal vam bom zadevo," je rekel. "Frank bo zvedel vse, kar sva tu govorila. Če pride jutri semkaj, bo že vedel, da prihaja po slovo."

Z obema rokama je prišla njegovo roko, se nekoliko obotavljala, ga pogledala in jo potem pritisnila na svoje prsi.

"Ali vas smem prositi še za eno uslugo, predno greste?" je vprašala boječe.

Hotel je izgovoriti svojo roko, toda ona ga je trdno držala.

"Recimo, da bi se stvari obrnile na bolje — da bi prišla k Franku, kot je moj oče hotel, in —"

Gospod Clare je oprostil svojo roko in jo prekinil motreč jo z napetostjo: "Kako bi se moglo to zgoditi?"

Občinstvo, ki je napolnilo dvorano Delavskoga konsumnega društva pri Sv. Jakobu do zadnjega kotička, je bilo spričo petnajstletnice praznično razpoloženo in ni štedilo s ploskanjem in priznanjem. Zagrešil bi pomankljivost, če ne bi omenil, da je bil koncertni pianino domač fabrikat našega Pečarja. G. Pečar gradi tako dobre klavirje, da jim preprodajalci enostavno nabirajo kako nemško ime ter jih nato prodajo kot nemški fabrikat — kar spričuje, da so Pečar-jevi klavirji enake kakovosti v glasu, materialu in trajnosti kakor nemških trvdik — in to mu je pač najboljšje priporočilo. Prof. dr. e. b.

DAROV!
V počastitev spomina blagopokojne dr. Nade Slavikove dnaruje g. Gregor Babič L. 20 Sol. društvu.

Na poroki Stanka Švage! z gđno Milo Guštinčič v Sv. Križu so darovali svatje L. 65 za Sol. društvu.

Med darovi z dne 24. t. m. je bilo pomotoma javljeno, da daruje družina Leopolda Širca v počastitev Andreja Širca. Glasiti bi se moralo v počastitev spomina Andreja Šuca.

Sentjakovski podružnici Sol. društva darujejo za šolsko refekcijo Ciril Rogelja, mizar, L. 5 kot tedenski prispevek, Zofija Zabrič, ker je njen oče oddal njen delež v DKD, L. 5. Družina Križmančič v spomin pok. Vide Ferluga-Tomasi L. 25. Ob priliki birme v družini Makor v Sp. Škofiji L. 25; mesto cvetlic in venca na grob pok. Franciške Vavovec so darovali brezoviški fantje potom g. Bana L. 32.50; trvdka I. N. L. 100. Srčna hvala vsem darovateljem, ki spoznavajo, da je ravno sedaj potreba največja!

Mali oglasi
KARLO SISKOVIC, Černikal, Herpelje, Kozina, potrebuje za svojo trgovino z mešanim blagom poštenega, marljivega in sposobnega trgovskega pomočnika, kakor tudi kočijaža za zrezavanje blaga in služkinjo za vsa hišna dela. Hrana in prenočišče pri družini. Plača po dogovoru. 805

DENAR posodim na prvo vknjižbo. Zemljišča in hiše v Trstu prodam ali zamenjam v Jugoslaviji. Ponudbe pod "Varnost" na upravnistvo. 811

POROČNA SOBA, vzmeti, žimnice, vse novo, prodam za L. 1200. Scalatina 10. 812

MIRNO SPL, kdor kupi mladega psa volka od Kerda Volčjadraga. 813

VSAGO MNOŽINO SUHIG GOB (jurčkov) kupuje po najvišjih cenah L. Paculli, Gorica, Via Morelli 3. 800

TRGOVSKA pomočnica, večša v vseh strokah trgovine, pridna in poštena, išče službo. Nag slov pri upravnistvu.

CEVLJARSKI pomočnik, izurjen, z dobrimi spričevali, več vseh čevljarških del, išče službo v mestu ali na deželi. Naslov pri upravnistvu. 810

BABICA avtorizirana sprejema noseče. Nizke cene. Zdravnik na razpolago. Govori slovensko. Tajnost zjamčena. Slavec. Via Giulia 29. 542

KRONE, goldinarje, srebro, plačujemo dosti več kot po objavljenih cenah. Prodajalna dragocenih kovin, via Borsa 2, telefon 12-97. 769

Moj boljši ABADIE?
Evo! Naposled se je vendar povrnil izborni cigaretni papir. Zahtevajte ga povsod. (5)

Tovarna glasovirjev
ANTON PEČAR
Trst, Via Donadoni 16, I. n.
Ustanovljena l. 1910.

Prodaja, zamenjuje, popravlja ter uglašuje po najnižjih cenah. (433)

Šola Berlitz
JEZIKI
Posebni tečaji za
OTROKE
1. Julija
Znižana vpisnina
Vpisovanje dnevno
Trst — Via Torre bianca št. 21.

NOGAVICE
po Izrednih cenah
še 3 dni
v vseh barvah
v vseh vrstah
za ženske
za moške
za otroke
Izkoristite priliko!
ÖHLER

"Včasih se dogajajo čudne reči; če bi se torej kaj takšnega zgodilo, ali se sme Frank vrniti pred potekom petih let?"

Kaj je menila s temi besedami? Ali se je v svoji stiski oprijela upanja, da omehča trdo srce Mihaela Vanstoneja? Gospod Clare si ni ni mogel drugače razlagati njenih besed. V začetku pogovora bi ji bil to samoprevaro neusmiljeno razpršil — zdaj pa jo je sočutno pustil v dobri veri.

"Vi upate, kjer ni nobenega upanja," je rekel; "toda če vam to daje pogum, tedaj le upajte. Če bi imela nemogoče mogoče postati, tedaj sporočite mi in Frank se bo vrnil. V nasprotnem slučaju —"

"V nasprotnem slučaju imate mojo besedo," je rekla žalostno.

Gospod Clare jo je znova pozornost pogledal.

"Zaupam vaši obljubi," je rekel; jutri boste govorili s Frankom."

Zamisljeno je stopila Magdalena k svoji stolici in se molče viedla. Gospod Clare je šel brez posebnega pozdrava proti durim. Tam se je že enkrat ozrl po njej in rekel sam pri sebi: "Pregledobol čele osemnajst let ima, pa je pregledobol zame."

V predvečer je našel Nono, ki je bila vsa v skrbih in hotela zvedeti, kako je potekel pogovor.

"Ali je vse končano?" je vprašala. "Ali noide Frank na Kitaiko?"

"Le dobro pazite na svojo sestro," je rekel stari mož, ne da bi odgovoril na vprašanje. "Težko breme mora nositi in ni ustvarjena za navadno žensko življenje. Ne bom rekel, da vidim jasno, kam jo bodo privedle njene dobre in slabe lastnosti, toda prerokujem vam, da bo njena bodočnost nenavadna."

Uro pozneje je gospod Pendril zapustil hišo in gospodična Garth je z večerno pošto poslala pismo v London na naslov svoje sestre. Konec prvega dela.

VMESNO DEJANJE.
I.

Nora Vanstone gospodu Pendrilu. Westmoreland House, Kensington, 14. avgusta 1846.

Dragi gospod Pendril!

Moj naslov Vam bo povedal, da je zadnje težko slovo šlo mimo. Zapustili smo Combe-Raven in rekli zбоgom domovini.

Resno sem premišljevala o tem, kar ste mi povedali v sredo pred svojim odhodom. Jaz sem popolnoma Vašega mnenja, da je gospodična Garth veliko bolj prijel, kar je pretrpela zaradi nas, nego sama priznava. In moja dolžnost je, da ji odzvem skrb za svojo in sestrično bodočnost. To je najmanj, kar moremo napraviti za našo drago prijateljico, drago mater.

Gospodarstvo. Družinski davek

Pred kratkim smo javili v našem listu, da je bil s posebnim, kr. odlokom potrjen pravilnik o uvedbi in pobiranju družinskega davka v občinah tržaške pokrajine. Pravilnik je bil sklenjen na seji upravnega odbora tržaške pokrajine od 13. avgusta 1923. Pomen tega pravilnika je v tem, da so z njim poglašene vse občine tržaške pokrajine, da s tozadevnim sklepom občinskega sveta lahko uvedejo omenjeni davek — družinski davek, ki se imenuje v italijanskem jeziku tassa di famiglia.

Kdo plačuje družinski davek?

Kakor kaže že ime, plačujejo novi davek družine. Kot družina velja vsaka skupina oseb, ki jih spaja vez sorodstva ali svaščine in ki živijo skupaj ter imajo eno premoženje in skupne interese. Kot posebne družine pa se smatrajo v svrhu odmerjanja družinskega davka tudi vse osebe, ki živijo same ali pa pri drugih osebah in družinah, ne da bi bili spojeni z njimi po sorodstvu ali svaščini; dalje tudi udruženja oseb, ki živijo skupaj, ki ne tvorijo udruženja v dobrodelne svrhe. Osebe, spojene po sorodstvu ali svaščini, ki živijo skupaj, ki pa imajo več ločenih premoženj, se ne smatrajo samo za eno družino, temveč se vsaka oseba z lastnim premoženjem obdavči posebej v razmerju z njenimi lastnimi dohodki.

Obdavčijo se vse družine, ki imajo v občini iz kakršnegakoli vzroka svoje navadno bivališče. Družine, ki so vpisane v seznam občine, so dolžne plačevati družinski davek dotlej, dokler se ne izbrisejo iz seznama plačevalcev družinskega davka. Ako se kaka družina izseli, se ji davek odpisuje. Izselitev se mora pravilno naznaniti in davek se zbrise začenši z drugim mesecem, ki sledi onemu mesecu, v katerem je prizadeta družina občno v resnici zapustila.

V slučaju smrti kakšnega člana družine, lahko zahteva prizadeta družina, da se ji davek zniža, ako dokaže, da se je vsled prenehanja osebnih dohodkov umrlega člana občutno poslabšalo gnojnno stanje cele družine. Brisanje oziroma znižanje davka v obeh omenjenih slučajih sklene občinski odbor.

Družine, ki se naselijo v občini v teku leta, se s sklepom občinskega odbora podvržejo plačevanju družinskega davka začenši z drugim mesecem, ki sledi mesecu, v katerem je prizadeta družina prišla stanovat v občino.

Družinskemu davku so podvrženi tudi inozemci, v kolikor bi njih obdavčenje ne nasprotovale kakšne mednarodne pogodbe.

Kdo je oproščen družinskega davka?

Družinskega davka ne plačujejo:

- 1) tisti, ki živijo v skupnosti na račun kake dobrodelne ustanove;
- 2) mladeniči, ki živijo bomo v občini zaradi šolanja ali vajenja v kaki obrti;
- 3) vojaki in njim enaki državni, pokrajinski in občinski uslužbenci, ki stanujejo v kasarnah;
- 4) družine, katerih čisti dohodek ne presega sledečih zneskov: a) v občinah do 5000 duš — 2000 lir; b) v občinah od 5—20.000 duš — 3000 lir; c) v občinah nad 20.000 duš — 4000 lir.

Kdo jamči za družinski davek?

Za plačevanje družinskega davka so solidarno obvezane vse osebe, ki tvorijo družino, dasi se tirjate naslovi le na enega člana družine. V slučaju smrti tega člana, stopi na njegovo mesto katerikoli izmed dedičev.

Kako se družinski davek odmerja?

Družinski davek se odmerja v razmerju s premožnostjo družin. Premožnost pa se določi na podlagi vseh letnih dohodkov, ki jih imajo vsi člani družine, odštevisi davke in pristojbine, ki jih morajo plačevati, ter pasiva.

Dohodek, ki je podvržen družinskemu davku se določi:

- 1) na podlagi ugotovljenih dohodkov, ki so podvrženi davku na premoženje;
- 2) na podlagi dohodkov, izhajajočih iz najeminskih pogodb po odbitku ene tretjine ali četrtine, ki ga dovoljuje zakon o davku na stavbe. Ako ni najemnine, se ta dohodek določi na podlagi zneska, ki je vpisan za davek na stavbe (najemninska vrednost);
- 3) na podlagi dohodkov izhajajočih iz oddaje zemljišč v najem, če pa te ni, na podlagi štirinastkratnega cenjenega dohodka v smislu določb kr. odloka od 5. aprila 1923, št. 826;
- 4) na podlagi vseh drugih dohodkov, katerih obstoj se neizpodbitno dokaže.

Pri odmerjanju družinskega davka se bo nadalje upoštevalo število članov posameznih družin, višina stroškov za vzdrževanje in vzgojo posameznih članov, in končno tudi okolščina, da so davkoplačevalci novih pokrajin vsled raztegnitve italijanskih davkov težje obremenjeni nego davkoplačevalci starih pokrajin.

Koliko znaša družinski davek?

Kakor že rečeno, se uvede družinski davek le tedaj, ako to sklene občinski svet. Zupanstvo pripravi tudi razdelitev davkoplačevalcev v več razredov. Dalje določi občinski svet roke za plačevanje davka. Vsak rok se mora jemati z enim izmed dvomesečnih rokov, ki so predpisani za plačevanje državnih davkov.

Znesek občinskega davka mora biti odmerjen v sledečih mejah:

Število prebivalcev	najmanjši znesek	največji znesek
1) do 5000	0.25%	3%
2) od 5—15.000	0.30%	4%
3) nad 15.000	0.30%	5%
4) v Trstu	0.50%	7%

Največji odstotek je določen za tržaško občino. V slučaju izredne potrebe pa lahko vlada pooblasti s posebnim kr. odlokom tudi druge občine, da smejo odmeriti družinski davek do 7%.

Davčne matice in davčni sezname.

Občinski odbori tistih občin, katerih občinski sveti so sklenili uvedbo družinskega davka morajo sestaviti matice plačevalcev družinskega davka. Najkasneje do konca meseca marca se morajo matice (popisi) razglasiti. To se zgodi na ta način, da se izloži v občinski pisarni na ogled skozi 15 dni. Izložitve matic oznani župan s posebnim razglasom. V slučaju, da v glavne matice niso bili vpisani vsi davkoplačevalci, se sestavijo posebne dodatne matice, kar pa se mora zgoditi najkasneje do konca junija vsakega leta.

Proti vpisu v matico je dovoljen davkoplačevalcu priziv na občinsko prizivno komisijo. Prizivno komisijo imenuje občinski svet vsako leto. Polovica njenih članov se lahko vzame izmed davkoplačevalcev, ki niso občinski svetniki. Pritožbe na to občinsko ko-

misijo proti vpisu v davčno matico se morajo vložiti v teku 20 dni po zadnjemu, t. j. petnajstem dnevu izložitve matice v občinskem uradu. Davkoplačevalcu je dovoljena pritožba na to komisijo tudi glede vseh drugih davkov, in to ne samo radi svojih lastnih, temveč tudi glede vsakega drugega davkoplačevalca.

Odločitev občinske davčne komisije se mora naznaniti prizadetemu davkoplačevalcu potom občinskega sluge. Proti tej odločitvi se prizadeži, t. j. toliko davkoplačevalec kolikor občina, lahko pritoži na pokrajinski upravni odbor, kar mora storiti v teku 20 dni od dneva, ko mu je bila sporočena odločitev občinske komisije.

Ko preteče rok za pritožbo, popravi občinski odbor matice na podlagi odločitev glede pritožb ter sestavi seznam davkov. Seznam davkov se izloži v občinskem uradu na isti način, kakor matica, in sicer tekom 8 dni. Župan naznanja izložitve davčnih seznamov v posebnem razglasu, v katerem morajo biti tudi označeni roki za plačevanje družinskega davka. Po preteku 8 dni in v teku naslednjih 10 dni izroči potem župan seznam iztirjevalcu, da davke iztirja po obrokih, ki so označeni v županovem razglasu.

Pritožbe proti davčnim seznamom.

Proti sestavi davčnih seznamov ima vsak davkoplačevalec pravico se pritožiti na prefekta. Pritožbe so pa dopustne le v slučaju, da niso bila izvršena predpisana naznanila, in ako je v seznamu kak materialen pogrešek (zgrešena številka in pod.). V takih slučajih prefekt lahko ustavi iztirjevanje davka od prizadetega davkoplačevalca ter odredi, da se ima pogrešek popraviti.

Končno je davkoplačevalcu dovoljen priziv proti seznamu tudi na sodišče, in sicer v roku 6 mesecev po izložitvi seznamov, kakor je bila zgoraj opisana. Tako tožba, na oproščajo plačevanja davka, temveč mora tožitelj priložiti k tožbi potrdilo, da je zapadle obroke redno odplačeval.

Ni pa dovoljen nikak priziv na sodišče v stvari odmere davka ali v svrhu oprostitve radi ubožnosti.

Borzna poročila.

ogrsko krone	0.0250	0.03
avstrijske krone	0.0820	0.0390
čehoslovaške krone	68.40	68.80
dinarji	96.90	97.20
leji	9.75	10.25
marke	—	—
dolarji	23.05	23.15
francoski frankl	121.25	122.—
švicarski frankl	409.—	412.—
angleški funti papirnati	99.90	100.15

„ŠIRITE EDINOST“

To in ono

V enem dnevu okoli sveta. V družbi je nekoč prišel na vrsto pogovor o vrtenju naše zemlje. Navzoči prijatelj je trdil, da če se zemlja res vrtila tako naglo, bi človek, ki skoči v zrak, ne smel pasti nazaj na tisto mesto, s katerega je skočil, ker bi se zemlja v teku njegovega skoka gotovo pomaknila znatno naprej. Potem je modroval dalje, da če bi se človek dvignil v zrak in ostal tako kakih osem ur dolgo, bi ob povratku ne pristal več na svojem prejšnjem mestu, s katerega se je bil dvignil, nego nekje v Ameriki. V teku osmih ur bi se zemlja že toliko obrnila, da bi imel pod seboj ameriško celino.

Taka misel bi bila marsikomu prijetna, zlasti takemu, ki bi želel oditi v Ameriko, a pod sedanjimi okolnostmi ne more. Žal, da se ne more uresničiti in se v dobro človeštva tudi ne sme.

Treba je pojasniti to reč. Naprej mora vedeti vsak, da k zemlji ne pristevamo samo trditelj tal in vode nego tudi zrak, ki jo obdaja. In ta kot njen bistveni del se z njo vred vrtil in nese s seboj vsako stvar, ki se nahaja v njem, pa naj bo to že zrakoplov ali ptič ali oblak. Če bi hotel zrakoplovec ostati na mestu, namesto da se z zrakom vred obrača okoli zemeljske osi, bi moral leteti proti zapadu s hitrostjo 1040 milj na uro, s tako hitrostjo bi šele nevtiraliziral gibanje zemeljskega vrtenja, ki ga nese proti vzhodu. Če bi letalec mogel to hitrost doseči, bi bil odpor zraka tako silovit, da bi mu uničil letalo v minuti.

Kaj bi se pa zgodilo, če bi se pokazala neznana sila, ki bi zadržala in ustavila vrtenje zračnega dela zemlje, njo samo pa pustila se vrtili naprej? Ako bi bil človek z zrakoplovom v zraku, bi bil na varnem. Gledal bi pod seboj pokrajino, ki bliskovito drvi proti vzhodu. V teku nekolikih ur bi svignila proti vzhodu Evropa, njej bi sledil Atlantik, potem ameriška celina. Newyorškega mesta bi ne videl skoro nič, tako naglo bi migailo pod njim in izginilo na vzhodu. Nekoliko ur in Amerike bi ne bilo več, on bi gledal pod seboj Tihi ocean dokler bi ne pridvela od zapada Japonska in tik za njo Kitajska. Čez nekaj časa bi videl bežati proti vzhodu goro Everest, kraljico vseh gor na zemlji, in kmalu potem bi zagledal pod seboj zopet Evropo. V štirindvajsetih urah bi videl vse to. Morda bi se mož čudil, ker bi ne hotela nikdar nastopiti noč, a bilo bi tako. Tudi če bi sto let visel tako v zraku, sonce bi stalo tam, kjer je bilo prvo uro. Če bi pa postal te večne luči sit in bi plul po nevtrečem se zraku proti zapadu ali vzhodu, bi ostalo sonce za njim in polagoma bi zavozil v mrak in iz tega v večnino temo.

Toda kak nesrečnež bi bil on! V zrak bi bil

prklenjen do smrti. Kako naj se neki izkrca na to strašno drvečo oblo pod seboj? Vsak dotik z njo bi ga v trenutku popolnoma zdrobil in raztrgal. Vršček smreke, če bi se ga dotaknil, bi mu odbil prste. Izstopiti bi mu bilo popolnoma nemogoče.

In kaj bi se godilo na zemlji? Ali ste se vozili že kdaj z brzovlakom in lepem mirnem dnevu? Se li spominjate, da so drevesa po pokrajini, ki ste jo gledali skozi okno, mirovala, ker ni bilo vetra? A vendar, če ste pomolili roko skozi okno vlaka, ste začutili močan piš. Od kod se je vzel? Priprosta reč, kaj ne; zrak zunaj pač miruje toda skozi njega drvim z brzovlakom mi in tisti piš ni nič drugega kot odpor zraka. In če bi bila hitrost vlaka tisočkrat večja, bi bil tudi zračni odpor tisočkrat močnejši. Povprečna hitrost naših vlakov je, mislim, okoli petdeset kilometrov na uro. Če je to res, bi moral vlak okoli tridesetkrat hitreje voziti, če bi hotel doseči hitrost zemeljskega vrtenja. V tem slučaju bi bil pa odpor zraka tako silen, da bi nam skoro odtrgal glavo če bi jo pomolili skozi okno. Ako bi torej naše ozračje mirovalo in bi se ne vrtilo z zemljo vred okoli njene osi, bi to ozračje nudilo tako silovit odpor, da bi rušil gore, izruvala drevesa, zmel hiše in kakor nedoumna demonska sila bi pomel površino zemlje v tistih njenih pasovih, ki so blizu ekvatorja.

Naš obupan zrakoplovec, ki gleda pod seboj divje vrtečo se oblo in spozna, da bo moral umreti v zraku, ker se ne more izkrcati na njo, če noče, da ga njena hitrost zdrobi, se v poslednjem hipu spomni, da se zemlja obrača okoli svoje osi. To spoznanje ga obda z velikim veseljem, kajti on ve, da os, ki se v štirindvajsetih urah obrne komaj enkrat, ne more biti smatrana za prebrzo. Severni in južni tečaj zemlje sta konca te osi, a dočim se eden ali drugi teh dveh koncev obrne v štirindvajsetih urah enkrat in ne napravi takorekoč nikake poti, prepotuje neka točka na ekvatorju (na črti najbolj oddaljeni od osi) v istem času skoro štirideset tisoč kilometrov

dolgo pot. Na ekvatorju je vsled tega zračni odpor najsilovitejši in piš bi predstavljal tam hitrost nad tisoč in šeststo kilometrov na uro. Čim bliže bi pa bila dotična točka severnemu, oziroma nasprotni strani, južnemu tečaju, tem krajšo pot bi v istem času napravljala in toliko manjši bi bil vsled tega odpor zraka. In ko bi ta točka končno prišla na severni ali južni tečaj, bi ne bilo nikakega zračnega odpora več. Ko naš zrakoplovec to ve, odpluje mirno proti severnemu ali južnemu tečaju pa se tam popolnoma mirno izkrca na zemljo.

Ako bi se torej naše ozračje ustavilo v svojem obratu, bi imeli na naši zemlji čudovite vremenske razmere. Na obeh tečajih bi vladala popolna tišina, na ekvatorju bi pa divjal najstrašovitejši orkan. Samo v zelo severnih ali zelo južnih krajih bi bilo življenje mogoče. In oba ta dva dela bi siloviti orkan na ekvatorju ločeval kakor nepremostljiv prepad. Samo podzemski predor bi lahko združil oba dela. — F. M.

Odlukovana tovarna utež in mer

Vedani Massimo & F.lli — Legnano

Podružnica v Trstu 411

Prodajalna Via Milano 18, Telefon 19-89.

Delavnica za poprave Via Milano 29.

Tehtnice vsake vrste majhne in velike. Medeni uteži in iz litega železa.

Vse blago je nacionalno in izdelano po predpisih italijanskega zakona.

Tvrda izdeluje vsa popravila in preskrbi tudi perijodične preglede na merosodnem uradu.

V takem slučaju nadomesti material, ki se ima pregledati, z lastnim materijalom.

Insertirajte v „Edinosti“

GIUSEPPE SPECHAR - TRST

Via S. Caterina 7, vogal Via Mazzini

naznanja cenjenim odjemalcem, da je prejel

(10)

veliko izbero tu- in inozemskega blaga

za moške in ženske obleke po konkurenčnih cenah

Specijaliteta: ANGLEŠKO in ČEŠKO BLAGO

MIOROR

je neobhodno potreben v vsaki hiši, v uradih, vzgojevališčih, hotelih in garažah.

Krone, srebro, zlato, platin in zlat denar kupujem.

Plačam vedno več kot drugi.

Zlatarna ALBERT POVIH

Trst, Via Mazzini 46. (25)

PETE

PODPLATI

PALMA

iz pristinega kaučuka.

„PALMA“ Trst, Via Coronio 9.

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).

Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite v Italiji ter ekskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditive za nakup blaga. Inkasira efekte in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vlogo v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.